

mogen kan prover t.ex. tas varje 0,5 eller 1,0 m och annars i representativa punkter. Proverna benämns preliminärt på plats. Vid störd provtagning i stenig och blockig jord görs en sortering så att material < 63 mm separeras från sten och block. Det finare materialet tas in som prover till laboratoriet. Enligt vägverkets publikation 2006:59 skall ett prov lämpligen fylla två murarhinkar (som rymmer 17 liter vardera) vilket ger minst 50 kg material. Om den största kornstorleken understiger 40 mm kan provmängden minskas till cirka 15 kg (vilket motsvara cirka 10 liter). Prover av finkornigare jord, i vilka den naturliga fuktigheten skall bevaras, läggs i märkta plastpåsar, försluts tätt och hanteras som övriga störda prover.

För speciella undersökningar kan hela blockprover tas av jorden.

- **Bestämning av sten- och blockhalt** kan göras för varje representativt jordlager i provgropen med sorteringsmetoden eller gallermetoden eller bedömas okulärt.
- **Stabiliteten i schaktslänter** kan studeras. I detta fall måste dock inverkan av schaktens övriga geometri samt inverkan av nederbörd, uttorkning och andra tidseffekter tas i beaktande.
- **Schaktbarhetsklassificering** kan göras i klasserna 1 till 5 enligt Klassificeringssystem -85 i Byggforskningsrådets skrift "Schaktbarhet". (Systemet fungerar bra för relativt lättschaktad jord med är mycket osäkert i finkorniga moräner och jord med högt sten och/eller blockinnehåll.)
- **Bestämning av deformationsegenskaper** vid grundläggning kan göras med plattbelastning på schaktbotten. Bestämningen kan göras enligt Vägverkets publikation 1993:19 Bestämning av bärighetsegenskaper med statisk plattbelastning.
- **Grundvattenobservationer** av inläckningsnivån samt var och hur mycket vatten som rinner till gropen. För att kunna mäta den stabiliserade grundvattenytan är det lämpligt att sätta ett perforerat grundvattenrör i gropen innan den fylls igen.
- **Erosionsbenägenheten** kan studeras hos jordlagren i schaktslänterna under inläckningsnivån. Eventuella flytjordsegenskaper och tendenser till bottenuppluckring i schaktbotten kan också studeras och dokumenteras.
- **Bergytans nivå i schaktbotten** kan bestämmas om denna påträffas och då också bergart och bergkvalitet samt strykning och stupning på eventuella sprickplan.

I vissa fall kan densitetsbestämning in situ göras i provgropen.

Provgropen och det omgivande området bör dokumenteras med foton i stor omfattning. Bilder från provgropen bör innehålla en skalstock. Också det uppschaktade material som inte tas in till laboratoriet bör fotodokumenteras.

Att videofilma delar av provgrävningen kan också vara en fördel.

8.5.4 Protokoll

Provgropsgrävning ska redovisas i protokoll som förutom obligatoriska uppgifter enligt Kapitel 1 skall innehålla uppgifter om:

- Väderlek och temperatur
- Använd schaktutrustning
- Typ av mark och topografi
- Markytans nivå